

НОВО

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ.

Г. VIII

1887.

ВРЕДНА ДАРИНКА.

Зове ме да с' играмо
Другарица мала.
Бог и душа, ја би јој се
Радо одазвала;

Али не смем, не могу,
Пос'о није шала.
Ја сам лутки хаљину
Нову обећала.

ДОКЛЕ СЕ МОЖЕ ДОТЕРАТИ МАРЉИВОШЋУ И ДОБРИМ ВЛАДАЊЕМ.

Ову причу, коју ћу вам драги читаоци причати, слушао сам и ја од својих старијих, те ради њеног лепог садржаја налазим да је вредно, да и ви о њој, млада браћо, нешто знате, чега ради ћу вам све по реду причати.

Прошло је већ неких 20 година, како је то било. Године 186* ишао је мој неки рођак, који ми је и причао ову причу, заједно са неким Радивојем Н. ћем у гимназију у К. и са њиме је ишао од првог гимназијског разреда до четвртог. Може бити да би и даље ишао, али Радивој стекао је својом ваљаношћу средство, помоћу кога је могао отићи на другу гимназију, где је, као што ћемо видети, стекао највећи део свога изобраења.

Али пре но што вам почнем, мили моји читаоци, причати ток целе ове приче, упознаћу вас са јунаком њеним, са Радивојем.

Радивој био је син а уједно јединац некога пуког сиромашка, отац му је био дрводеља, био је млад човек тако око својих 36 година; он је био врло поштен човек, тако да му је тешко пара наћи.

Сваки читалац ове приче, прекинуће на овом месту читање, мислећи се сам у себи, па како то, да је био тако сиромашан кад је то млад човек, који може зарађивати толико барем, да се не мора назвати пуким сиромаком? Е, али њега задеси зао случај још у 30-тој му години. Једном радећи свој посао секао је неко тврдо дрво и секавши га, удари се секиром по левој руци тако, да се долњи део

руке одвојио од горњег. И од тога доба није могао ништа зарађивати јер као што видите није био подобан, да сакат ради. Хлебац, који је јела његова породица, зарађивала је са тешком муком добра му жена, коју је сваки ради њезине добротe поштовао и волео, — радивојева мајка. И макар што су они били врло сиромашни, тако да су многе дане бедно без мрве хлеба провађали, ипак су тежили да свога сина Раду — тако су му још од малена тепали — ишколују. За то када је Рада навршио 7. годину почетком школске године оде Радин отац у књижару и купи свом сину буквар; кад му је то купио, узме га својом леваком за ручицу и одведе га у школу и преда га са благословом господину учитељу. Кад је Рада пошао у школу одмах с почетка показивао се марљивим у наукама и узорним у владању, за то је и био при крају сваке школске године обдарен, красном књигом са позлаћеним корицама, коју је добио од г. учитеља као премију.

После се Рада показивао све прилежнијим, тако на пример, кад је био у четвртој основној школи, дође једном приликом школски надзорник да прегледа ученике како уче, и од свију ученика у IV. разреду најбоље се показао Радивој Н. ћ; то увиди господин надзорник и за то што се он најбоље показао, науми да га обдари, те извади из џепа један дукат и даде га честитом Ради, са овим речима: „Прими овај дукат, који сам наменуо ономе, који се најбоље по-

Тражила је чедо мило,
Одала је свуда, свуда,
Ка потоку ево дође
Мајка бледа — скоро луда.

Превлиње га да јој важе
Где је мило чедо њено,
Да ли живи, ил' је можда
Изгубљено, изгубљено.

А поточић шуми, струји,
Зна он куд се синак део,
Зна — а и како не би
Мало га је час пронео.

Полег'о је да утече
Криомице брзо хита,
Нерадо би да га мајка
За свог сина даље пита.

Брзо бежи, а ромор се
Кроз шумицу разтолеже,

У Винковцима 5/6. 1887.

Мајка гледа, црна слутња
Боно њено срце стеже.

Стоји, стоји, око јој се
Укочено за њим вије,
Црна слутња из њег' збори:
„Мога чеда више није.“

Ено већ и месец бледи
Кроз облаке танке вири,
Кан'да жели јадну мајку
Са потоком да измири.

Мајка с' трже, глену горе,
Звездице се разпрштале;
Добиле су једну сеју
Па се звезде разиграле.

Ој месече, ој пастиру,
Узео си чедо гњезду,
Де утеши јадну мајку
Чувај верно „њену звезду!“

Војшић.

МАНАСТИР ЖИТОМИШЉИЋ У ХЕРЦЕГОВИНИ.

Да Ви знате наше манастире,
Наших славних цара задужбине,
Какви ли су и колики ли су!

Н. П.

И у нашој поносној Босни и кршној Херцеговини, у тим земљама некадашње српске круне, гдје се српска ријеч чује из уста народних, гдје гуде гусле јаворове пјевајући нашу царевину и нашу госпоштину, пјевајући од боја јунаке, љуте битке муке свакојаке — и у нашој Босни и Херцеговини велим, има богомоља и манастира: наших славних царњ задужбина.

Мислим да ће занимати свакога читаоца „Невена“, опис манастира Житомишљића у Херцеговини, у коме се ево већ више од триста година служба божија служи.

Јест, драги читаоци и читалице „Невена“, у томе манастиру пјевају се божанске пјесме, моли се Богу да избави српски народ од биједа и невоља, да га

заштити својом десницом, да га сачува од љуте муке и од душманске руке.

Наши прадједови оставили су нам у аманет ову светињу, да их чувамо као очи у глави

Високе планине опкољавају манастир са три стране, а с јужне стране пукла мала равница, којом протиче ријека Неретва. У овој равници рађа жито, а наоколо је засађена виновом лозом.

Кад идеш овом равницом према манастиру, па издалека угледаш часни крст како се блиста на жаркоме сунцу, чудновате мисли рађају ти се у глави, сјећаш се прошлости, сјећаш се старина. Сјећаш се онога дана крвавога, кад су толики јунаци и витезови изгинули „за крст часни и слободу златну“, сјећаш се — Косова.

Манастир је опасан великим зидом, на коме су само једна врата. За то се манастир само онда ваљано видјети

отац Раду за прецептора Лазици јер Лаза није био у почетку баш од најбољих ђака, што се тиче науке, али то што није био добар ђак изједначивало је његово добро владање. И тако је Рада поучавао Лазицу од првог разреда све до IV-ог; али у IV-том престао је; а зашто? е то ћу вам сад причати.

Рада и Лазица, њих двоје слагали су се врло добро и навикли су се један на другога тако, да се нису могли раставити један од другог; волели су се и живели су као најрођенија браћа. Када је свршио Лазица III-ћи гимназиски разред науми отац да га даде у другу гимназију у Н. а то за то да буде у већој и отменијој вароши од К. То је прво, друго пак да научи немачки језик а то тако што га је дао у немачку кућу код некога великог господина.

Но пре него што ће поћи Лазица у Н. замоли он свога доброг оца да издржава заједно с њиме и Раду на страни, јер он не може бити без њега. И отац му жељу испуни, а и сам је мислио да одведе и Раду заједно са Лазицом у Н. а Лазичином оцу није било ништа тешко издржавати њих двоје, јер као што сам напоменуо он је био врло имућан човек. И тако буде Рада заједно са Лазицом у Н. у једном истом стану, једнако су се њих двоје издржавали, тако да што је један имао то је имао и други и живели су баш као два права брата. И њих двоје пођу у IV. гимназиски разред у Н. Лазица још у К. показао је приличан успех од како је био заједно са Радом а сад је пошао и Лазица одличан у наукама и узоран у владању као и Рада. Али Рада и Лазица нису били дуго заједно. А зашто?

Било је то на св. Јована када је била највећа хладноћа, воде посмрзавале се, снег пао до колена, баш права јованска мећава.

Тога дана после ручка оду Рада и Лазица заједно са осталим ђацима на бару да се тоциљају. Ту се тоциљало на корчуљама а и без њих, међу овима Рада и Лазица, те ту од силног трчања по леду, угреје се Лазица и стане га жеђ морити, пак онако врућ и не мислећи да ће му шкодити, узме снега и почне га сисати, и од тога Лазица захладни и трећи се дан разболе, добије запаљење у плућима. Отац Лазицин кад то чује мораде доћи у Н. по Лазицу да га однесе кући у К. док не оздрави. И тако Лазица оде заједно са оцем кући а Рада остаде.

Кад су се њих двоје опраштали плакали су и тешко су се растајали, као да су знали да се неће ни састати. Када је Лазица отишао кући одмах пошаље отац његов по лечника кад овај дође, прегледа болесника и каже да није баш тако јако опасно само се мора јако чувати. Сутра дан није се могао Лазица уздржати а да не напише свом Ради неколико речи.

Други дан после тога прими Рада писмо од њега, коме колико се радовао толико је и страховао и кад га је отварао, отварао га је са дрхћућом руком, кад прочита шта му друг пише а особито кад је прочитао шта је лечник рекао и место где пише Лазица, да ће може бити кроз месец дана доћи опет у Н. те ће се њих двоје опет састати, био је Рада изван себе од радости и та радост његова може се сматрати као прво зрнце наде које је бачено у снуждено пре тога срце његово. И сада је он једва

чекао дан када ће му доћи друг. — Али на жалост он тога дана није дочекао. После тога Рада није добио никада никакво писмо из К. ни од Лазе ни од његових родитеља. Али 24-ог дана — баш на Три јерарха — кад се враћао Рада из цркве, добије „депешу“ из К. и сасвим весело поче отварати мислећи да му Лазица „телеграфиро“ да ће данас или сутра доћи, те да га дочека на жељезничкој станици; али кад отвори прочита полугласно ове речи: „Јављам ти прежалосну вест да се јуче у 9 сати у вече преселио у вечност твој друг и брат Лазица“

Бранислав Р.....ћ.

Кад прочита Рада ове речи, зајаука као да му је когод срце из груди ишчупо и јаукајући отиде кући. Када је дошао кући запита га госпођа и господин; код којих је био у стану што плаче, а Рада једва искаже јецајући: „Наш добри Лазица нам је умрљо“ и преда му депешу. У тој кући, тога дана нити је когод ручао нити вечерао нити шта говорио него су цео дан преплакали за добрим Лазицом.

После смрти Лазине заволе отац Лазицин још већма Раду него што га је дотле волео и сматрао га је као свог рођеног сина; он га је о свом трошку школовао и Рада сврши у Н. од IV-ог гимназиалног разреда све до VIII-ог.

За то време био је код оног истог господина и госпође у стану

У Ср. Карловцима.

код којих је био и пре заједно са Лазицом у IV. разреду.

Када је Рада свршио гимназију оде по жељи свога добротвора у Б. да слуша права која је свршио као и гимназију са одличним успехом и узорним владањем. Сада је Рада у месту З. недалеко од К. адвокат и пре неколико година венчао се он са Зорком сестром покојног Лазице. Он се сећа сада својих родитеља и потпомаже их немоћне у њиховој старости и тако им враћа оно што су му у детињству учинили — Рада и сада често полази у К. али никад не дође а да не обиђе гроб покојног му друга Лазице — на коме има подигнут врло леп споменик са овим урезаним насловом: „Овај споменик подижу своје незаборављеном јединцу „Лазицини“ тужни родитељи и сестра Зорка“ — и да му не очита по један „Оче наш“ а уз то отпева му у себи „Вјечнаја памјат“. Па и сам велим таком добром и честитом брату:

„Лака му црна земљица!“

Дакле видите драги читаоци, докле је Радивој својом ваљаношћу дотерао да је од оног убогог сиромашка постао велик господин и уважен српски родољуб.

Још да напоменем и то, да као што је њему чинио добра његов садашњи таст, Зоркин отац, тако и он другима чини добра, и у томе ужива.

Иван Маширевић.

У С П О М Е Н И Ц У.

Био мир
Или бој:
Свуда пази, —
Чврсто стој

Коров тлачи,
Богу пој.
Ко је свачи
Није свој.

ЈАСТУЧИЋ ДЕТЕТОВ.

(С француског превео Коста Николић.)

Мили мали мој јастуче, под главом ми
 ти медени,
 Меким перјем напуњени, топли, за ме
 сашивени,
 Док се други ветра, звери, непогоде
 бурне боје,
 Ја на теби слатко бајким, јастучићу,
 добро моје,
 Доста, доста сирочади голе-наге, јадне,,,
 боне!
 Бескућника без јастука, камо главу да
 наслоне,
 Санак ломе, спавали би: о да горке суд-
 бе њине!
 Мајко, добра мајко моја, твоје с' дете
 за њих брине!

Помолив се Богу за те анђелчиће измучене
 Грлим, љубим мој јастучић, који тако
 греје мене,
 И — сам у мом гњезду топлим, што ми
 свијеш мајко мила,
 До постеље твоје драге — син те тако
 благосиља!
 Кроз завесу плаву док не продре румен
 бајне зоре!
 Сан ми слика рајске дворе, горостасне
 шуме, горе!
 — — Још ћу тихо молитвицу скромну
 моју очитати,
 Пољуб' ме још! — „Лаку ноћ!“ ти дете
 твоје жели, мати!

У Темшвару, 1886.

БОЖИЈА ПОМОЋ.

Алтенбургу је живео неки кро-
 јач, који се звао Х. Беше то
 ваљан човек, ваљан Хришћанин.
 Родио се у Гетингену. Кад је довршио
 своја путовања оженио се у Алтенбургу
 и после неких малих препрека постане
 мајстором. Али ко је познавао у Алтен-
 бургу сиротог, страног мајстора? Није
 нико код њега радио. Потрошио је све,
 што је имао и сад не имађаше ни хлеба ни
 рада. Док је човек самац у беломе свету
 и онда га глад до душе боли; али то
 су само телесни боли. Кад има жену и
 децу, тада га до дна душе неку сузу,
 које натерује глад на очи његовим ми-
 лима; невоља му наноси ужасне болове,
 болове душевне.

Тако је било сиромашу Х. Добра
 му жена разболе се од тешке глади и
 туге, ћерка, јединица која од синоћ још
 ни залогача окусила није, села је на
 праг и од глади горко је плакала. Отац
 који од тешке слабоће једва могаше
 право стојати, окренуо своје блеђано

лице прозору и гледаше на поље. Али
 на пољу беше мрачна ноћ, јака киша и
 олујина; у срцу му непрестано нешто го-
 вораше: нема помоћи, нема помоћи! Сад
 ће му се од тешке бриге утучено срце од
 брига ослободити. Сад се могао још само
 молити од свег срца оном, који је још је-
 дина наша утеха и спас и избавитељ,
 кад нам више у људи помоћи није. Ал
 ко ће му још сад леба дати по овој
 киши и бури! јер његово срце се мора-
 ло молити у најкрајњој нужди за „још
 данас“.

Али сад неко дође једанпут по мра-
 чним стрмим степеницама на врата;
 то беше слуга у гостионици, која беше
 преко пута. Неки странац, који је тамо
 одсео, тражио је кројача, који му је тре-
 бао још ту ноћ пар чакшира да зготови;
 но сад није могао по овој непогоди да-
 леко да иде до његовог познатог кројача,
 те је зато позвао сиромашног Х. Кад је
 овај ступио странцу у своме жалосном
 оделу и са лицем изнуреним од глади,

мерио га је овај и запита га, да-ли се сме подувати, да му потребно одело зготови. Он је (вели странцу), и сувише избирач, нису га могли ни најбољи мајстори да задовоље потпуно: чоја је врло фина и скупа, па би врло велика штета била, кад би се покварила. Он ће иначе радије платити што се потрудио да амо дође па ће другога звати. Сиромаха Х. који је био вештак у својој струци, болело је, што је овај имао слабо поверења у њему па је јамчио, да ће странца потпуно задовољити. Овај му даде чоју с речима, да се сад први пут лаћа посла, који му за цело неће испасти за руком.

Љубав му даде снагу, те је целу ноћ радио, ма да је од глади већ био клонуо. Сеђаше код постеље своје миле жене и успаваног детета, које ће сутра опоравити моћи. Кад му нестане снаге те не може више, да издржи, кад и трепавице хоће да се склопе, погледа на ове, који снавају, уморна рука добије нову снагу, кад руку положи, на

врелу болну руку миле му жене или на лице детенцета му, које је данас врло бледо изгледало. Те је тако било све до зоре готово. Однесе готово одело у одређени час странцу, овај беше потпуно задовољан, тако да је сиромашном кројачу више дао но обично, а кад је видео сузе од радости на бледом му лицу, онда му даде још више. Сиромах оде и опорави себе и своје.

Јучерања вечерња молитва из чистог срца, беше саслушана, већма него што је јадник и сањати могао. Странац је још тог дана остао у Алтенбургу. При изванредном случају у неком отменом друштву, где и странац беше, добије овај прилику, те сиромашног кројача препоручи, као вешта и ваљана мајстора. Многи који су ту били запамтили су кројачево име и стан, и од тог доба имао је Х. толико посла, да више није никад морао са својима гладан легати, од тог доба он је сретан човек.

(С немачког) Иван Мартиновић.

ЈЕ Л' ТО ЗА МЕ?

Молио сам чикицу Корнела
Три недеље и два дана цела,
Када оде до далека Беча,
Нек се сети, што ми је обећа':
Да ми купи наочари,
К'о што има деда стари,
Да ми купи бријачицу,
Дуги камиш и лулицу
И још коју фингурицу.
Али чисто неверујем,
Да ми чика за то хаје. —

Наочари, бријачица,
Па још камиш и лулица
Није за ме — истина је!

Имам очи, добро зријем;
Браде немам, да се бријем;
Бриге немам, а да пушим
И дуваном здравље гушим;
А фингуре — то је за ме,
Јер увек ме к себи маме.

Црнко.

ЛАВ И МАГАРАЦ.

Једном ће рећи лав у љутини својој: Време би већ било да почнемо људе гонити и искорењивати.

Десио се у близини један магарац, који је то чуо, па одушевљено прихвати:

Врло добро! Треба што пре да почнемо.

Лав се насмеје и рече: Нећемо, нећемо! — Предомислио сам се.

— А што?

— За то, што ти одобраваш.

ВЕВЕРИЦА И ВЕТАР.

Вев. Ух, ал љуто духаш, господине ветре,
Морам затворити ова десна врата;
Отворићу лева, с оне друге стране
Вет. А ја ћу заићи, па ћу духнут' на та.
Вев. Ал ја могу и та затворити, бане,
А ти онда дувај ма са које стране!

Намрштио с' ветар, чисто би да брије,
Ал то веверица ни гледала није.
Дрхтао је ветар, да каже шта вреди,
У дрвету мирно веверица седи;
Па ораје гриска, да време прекрати;
Зна да ветар мора уморит' се, стати.

РУЖА И ЛЕПТИР.

Цветала ружа у једном куту врта;
била је заклоњена, па ју је слабо ко мо-
гао видети. Из своје осаме опази другу
ружу, која је цветала на сред врта оба-
сјана сунчевим зракама. Мало јој и по-
завиде, и поче се тужити како је несрећна.

Лептирић један опази је тако тужну
и дознавши узрок туге њене, рече јој:
Истина је, ти не живиш на тако сјајном
месту, као она; њу сунце обасјава, али
она мора да трпи и сунчану жегу. Она
неће живети ни полак толико као ти.

Сјајан живот прате и многе незгоде.
А то не знају они, који не живе у та-
ком сјају.

Превео Јов. Манојловић.

КОКОШ И ГОЛУБ.

Домаћин провеје жито, простре
га на поњаву, на то наиђе кокош па
поче да чепрка и да једе оно још не-
провејано жито.

„Је ли, тетице,“ — запита је голуб
„зашто се лудо мучиш кад ено онде чи-
тава гомила чиста овејана жита? Не
мораш се трудити и бирати.“

„Драги братићу“ — одговори кокош
чепркајући и даље „ја сам се навикла
тако, па ми без чепркања не би пало
слатко оно што поједем.“

* * *

Стећи имања, па се и онда још тру-
дити, то је лепо и похвално.

Превео Милор. Веселиновић.

ПЕЊАЧИ НА ВИСОКА ДРВЕТА.

Снам ја, децо, има и међу вама добрих пентрача, који ће се, истина, мало ознојити, али ће се ипак успети на какву трешњу или ора; али шта је то према стаблу, које је 40 и више стопа високо. Ту треба мало друкчији момак. А таки су момци дивљаци у Новом Сидвелсу.

Ево вам слике, а и речима ћу вас упознати са два начина, како се ти дивљаци пењу на висока дрвета.

1. начин. Дивљак понесе собом своју од камена начињену секиру (зову је: томахавк). Најпре промотри добро од доле до горе дрво на које ће да се попне, па онда јаким ударом секире направи од прилике три стопе од земље

високо прву руну, која је толика да му може палац од ноге у њу стати. За тим направи за леву ногу опет једну руну (на 2—3 стопе више прве). Па онда удари секиром што јаче може високо над главом својом, и држећи се о тој секири подигне се горе и тури палчеве ногу у оне прве руне. Сад има на чему да стоји и о шта да се одупре, па левом руком загрливши стабло десном руком ишчупа секиру из њега, па направи све на више опет две руне. Секиру опет удари високо у стабло, о њој се држећи дигне и тури палчеве сад у ове руне, и то понавља дотле док се не попне сасвим горе. Сваки странац мора да се диви тој лакости, одважности и

вештини и мисли: сад ће пасти! Ал дивљак свој занат добро разуме и не пада.

2. *начин*. Дивљак понесе собом дугачку и јаку винову лозу, забаци је о дрво а крајеве веже у чвор. И сам уђе у тај круг; обгрли дрво, издигне се, па се одупре у лозу онде где је чвор, да

је опроба хоће ли га држати. Сад уме вешто да скочи мало у вис, а у том скоку лозу хитне још више на дрво. Одмори се малко седећи на лози, па онда онет тако, па онет тако, и за неколико минута, ено га горе.

Јелте да би волели то видети? — И ја би. — Ал је здраво далеко.

СТАРИ ГУСЛАР.

Успомена из детињства.

Никад ниемо тако весело дошли у цркву, као данас на вечерње. Певамо, па нам је мило као никад дотле. Истина ми смо свагда волели ићи у цркву, јер је стари свештеник тако лепо служио, тако му беше глас побожан, да нам је свака реч његова улазила у душу. Кад запева какву лепу песму својим старачким гласом, нама се дигне коса, остали би вечито у цркви, никад чини ми се не би изишли из ње. Па тек како је данас лепо појао и служио! А и како не би данас, па да када ће? Та Србину је најмилија слава црквена, она је у нашим српским местима славље целог места, њој се свако обрадује и старо и младо, и богат и сиромаш. Па тек како ће сутра бити, кад нам закуца слава на врати?

Ал' и јесте лепо код нас о слави црквеној. Толико се света скупи, као да је највећи вашар. Одакле их само нема! Ту вам је и Банаћанин и Сремац и Бачванин, све браћа из оближњих крајева српских. Па кад дођете после подне у порту, нема Србина, ком не би срце задрхтало у грудима, кад види Србе из свију оближњих крајева збраћене, удружене и измирене . . .

Кад се свршило вечерње, разиђосмо се ми по селу, да видимо ко је дошао, и да их поздравимо добродошлицом. Још пре неколико дана говорисмо један другом, ко ће доћи и одакле је. И ја сам

се пожурио кући, јер нам је писала тетка још пре неколико дана, да ће доћи у очи летњег Св. Николе. Нико није био радоснији од мене и Анђе. Кад је отац прочитао писмо, нама се по лицу просула необична радост, јер смо напред погађали, да ће с тетком доћи Славко и Јелка, ма да то тетка није писала. Хтела нас је да изненади, да будемо радоснији. Но она незна, да смо ми то већ напред знали, да неће доћи сама, него да ће и децу повести собом.

Кад сам стигао кући, још с врата запитам мајку, јели дошла тетка.

— Није, сине, али ће јамачно до мрака доћи. Морала се доцније кренути, а пут је далек, па још није могла стићи, — рече ми мајка.

— А ако тетка не дође, знаш мајко да ће ми бити јако жао. Ја сам се радовао, да ће и она чути како читам први пут апостол, а ако не дође не може чути, — рекох мајци тужно.

Мајка ми није на то ништа одговорила, била је у великом послу, морала је за сутра спремати, па није имала времена, да се са мном даље разговара.

Да би ме прошла туга, одем у башту к' Анђи, да се играмо. Набрали смо много лепа цвећа, каква ту није било, па смо почели да правимо ките, да их поклонимо нашим милим гостима, које тако жељно очекиваемо. Направили смо две лене ките, милина их је погледати.

Напред смо се већ радовали, како ћемо да изненадимо Славка и Јелку, кад их предамо. За тим одемо с цвећем у собу, да га метнемо у воду, да би било сутра што свежије. Ту смо се разговарали ја и Анђа још дуго, саветовали се како ћемо сутра што боље да проведемо.

Кад је дошао отац кући, вечерали смо, а за тим ме је отац преслишао још један пут апостол, да види, да-ли га знам добро. Очитао сам га без погрешке. Отац ми је говорио, да будем слободан, да се ништа не плашим, јер ако се поплашим, збунују се, нећу моћи читати апостол, него ћу се само оскламотити. А чега да се и бојим, кад га знам тако добро. За тим је остао отац разговарајући се с мајком, а ја и Анђа отишли смо да легнемо.

Кад сам легао, почео сам размишљати о речима очевим. И нехотице сам помислио, шта би било, кад би се поплашио, па застао у пола апостола. Бадава сам се трудио, да више не мислим о том, бадава сам се мучио да заспим, никако нисам могао заспати. Затворим очи, али их опет брзо отворим, јер ми се пред очима указала необична слика. Кад их отворим опет та иста слика пред очима. Ала је и била то страшна ноћ за мене! Куд год би се окренуо, било зиду или не, свуда ми се указивала слика, које кад се и данас сетим некако ми је неугодно, подићу ме жмарци. Мучио сам се тако дуго да заспим, на послетку се занесем, уморни капци почеше се лагано затварати, и ја заспах

Но сана, ког сам те ноћи сањао, сећам се и данас. Био је то страхан сан. Сневам да сам као у цркви, па црква пуна људи. Читам апостол тамо пред олтарем на амвону, а око мене лете све неке велике тичурине, па ме час једна час друга удари крилма. Ја сам их отерао али у том тренутку заборавио сам где сам стао. Сви упрли очи у мене, гледе ме, али ми срце почело тако јако

лунати, да нисам могао читати даље. У један пут ево ти мени једног човека лица намргођена, дигао руку па је метнуо мени на главу сам. Ја се уплашио, скочим с амвона и пробудим се . . . Пред-мном је стајала мајка. Лице јој је било тако благо, по њему се неко миље преливало. На уснама јој лебдио осмејак пун радости, пун среће. Помилова ме својом руком, и позва ме да устанем, јер је време да се облачим.

— А је-л' дошла тетка? запитао сам матер, кад сам дошао к себи од страха.

— Није, чедо, али ће по свој прилици скоро доћи.

— Ух, мајко, ако не дође.

Мајка је отишла на поље, а ја сам устао да се обучем. Било ми је врло жао што тетка није дошла. Кад је zazвонило отишао сам са оцем у цркву.

Обукао сам онај злаћани стихар са тробојком, па сам стао баш близу престола, и ту сам прочитавао апостол. Мило ми је било, кад сам се видео у том злаћаном стихару, али кад сам се сетио да ћу сад одмах да читам апостол, некако ми би тешко око срца. Као да се велики камен свалио на груди, тако сам осећао неки терет, да сам једва могао дисати. Нисам чуо ни појање, нити службу, тако сам се био задубио у апостол; тек кад ми је црквењак Гига рекао, да изађем из олтара, чух како на пољу у цркви певају: „Свјати Боже“ . . . Пришао сам старом свештенику, пољубио сам га у суху руку, па сам изашао из олтара, и стао на амвон. У почетку ми је глас мало дрхтао, био је несигуран, час ниже час више, али што сам читао ближе крају, био је све сталнији и сталнији. Кад сам свршио апостол, отишао сам у олтар и скинуо сам стихар, а кад је свештеник очитао еванђеље, дошао сам међ децу.

После цркве похвалио ме је отац, што сам читао тако лепо апостол и поклонио ми је неку лену књигу. Мати ми

истина није дала ништа, али ме је зато дванут пољубила. Анђа ми је честитала, и рекла ми је да сам јунак, јер се нисам ни мало уплашио пред толиким светом (Међер, да је Анђа знала, како ми је било, и да је мајчин јунак задрхтао, знам за цело да ми не би онако поласкала, јер је она што се тога тиче врло пажљива и строга!)

Тетка није дошла ни до ручка. После ручка одем у порту, да видим како коло игра. У почетку је било мало коло, за тим све веће и веће, и на послетку је било тако велико, да готово није могло да стане у порти, а оно баш наша порта није тако мала. Свирало је два гајдаша. Не знаш ко лепше игра, да ли Банаћанин од Сремца, или Бачванин од Сремца и Банаћанина. Кад почну коловође да везу ногама, коло се заталаса, па ти се чини, као да се несташни вал час диже час спушта. Гледим ја тако коло, кад ал' ево ти Анђе. Дошла да ме зове кући, јер су дошли гости. Но залуд сам је питао ко је дошао, никако ми није хтела да каже, јер јој је отац забранио, а она је то слушала. Питао сам је да није тетка дошла, но она ми је рекла да није, него да је неко други дошао. Једва сам чекао да дођем кући, и да видим ко је то.

Но како сам се изненадио, кад сам ушао у кућу. Код нас је била необична свечаност. Било је толико људи да би човек помислио е су сватови. Неке сам од њих познавао, јер су били из нашег села, а неке богме нисам никад дотле видео, јер су били странци, који су дошли у наше село на славу. Мој отац је био необично весео, као никад дотле. Певао је баш кад сам ушао у собу, а то до данас никад није чинио, бар ја нисам никад чуо. Јаки глас му је необично зујао, као у човека, који је срећан, па ту срећу можемо и у песми да приметимо. Застао сам на вратима, па сам причекао док отац није довршио песму,

а међу тим сам посматрао ту необичну множину познатих и непознатих људи. Кад је отац довршио песму, прешао сам му и јавио сам му се да сам ту.

— А, добро кад си дошао, чедо моје, јер треба и ти, Српче мало, да чујеш и видиш оно, што је Србину најсветије и најмилије, — рече ми отац необичним гласом. За тим ме подиже на колена, поглади ме по коси, и пољуби ме у лице. Нисам знао, шта да радим од стида и срамоте, што ме је отац пољубио пред толиким светом. Све сам мислио, да сад гледе сви у мене и да ми се смеју, па с тога и несмедох дићи очију. У себи сам се питао, шта ће све то да значи, за што су се искупили ови људи, али нисам никако могао да одговорим на то питање. Отац је сигурно приметио моју забуну, опазио унутрашњу борбу па ми је ваљда за то и шапнуо, да се не стидим, јер није лепо стидети се. Таман хтедох да погледим у оца, кад га неко запита из друштва:

— Је-л' то тај твој делија, Јоване, што ми се увек хвалиш њиме?

— Јесте, — одговорио му је отац.

— Погле само, каква је то јуначина. Чуо сам га где се хвали, да ће ударити на пет стотина *мртвих* Турака, а овамо се — стиди, — рече опет тај исти глас.

Сви се насмејаше тој примедби, па и отац се насмејао. Но мени је било после тог разговора као да ме је когод полио хладном водом. Још сам се већма збунио. Чисто сам се расрдио на оца, што ме је и дозвоа кући, кад је допустио, да ми се овако ругају. Да сам знао, да су нам дошли овакви гости за цело не би дошао кући. Но тих неприлика опростио ме је брзо отац.

— Хајде, деда-Добрене, одгуди нам једну. Ту је видиш мој син, моја узданица, па дед нека и дете чује глас српских гусала, нека чује звук српске светиње, — рече отац неком из друштва.

(Свршиће се.)

МАЛА ВИТА.

Играла се весело
Наша мала Вита,
Играла се у пољу
Код зелених жита.

Наједаред нагази
Гњездо лепих, тица

Све шарених, пегавих,
Малих препелица.

Препелићи прнуше,
Ка' да их увреди.

Вита се узверила,
Па за њима гледи.

ХВАЛИША.

(Приповетка.)

Ићи у госте, ил дочекивати госте,
то је лепа и пријатна ствар — осо-
бито за децу.

Влада и сестрица му Милка већ десе-
так дана не знају, шта ће од радости. До-
ће им материн отац, деда Тима у госте, а

они знају, шта значи то, кад им дође деда Тима. Донесе им тако лепих поклона, да деца оће да искоче из коже од радости. Дошао је давно очекивани дан. Деда-Тима је дошао. Изљубио је своју унучад, па је почео да отвара своју торбу. Деца и не трепћу гледајући, шта ће деда из торбе извадити. Да се ради о поклону, то су знали, ал' шта ће то да буде — то су једва чекали да виде.

„Како у школи Владо“ — запита деда-Тима отварајући торбу и вадећи неке путничке ситнице. „Седим у горњој скамији. Други сам!“ — рече Влада поносито и укочи се као кип.

Лепо, прихвати деда. Кад тако добро учиш, заслужио си да те наградим. И извади из торбе леп, дивно увезан атлаз, у ком је могло бити до тридесет земљописних карата.

Влада је давно желео, да има атлаз, па да може кад учи земљопис и код куће да види, где је која варош, река и планина. Кад види онај красни атлаз, што му га деда покони, од срца се обрадовао. Учтиво приступи, пољуби dedu у руку и захвали му на таквом лепом поклону.

— Буди синко и од сад — добар и вредан па те неће ни деда ни бог заборавити“ — рече Влади — па извади другу књигу.

— Ову сам књигу теби Милчице купио. Има у њој пуно лепих слика а ја знам, да ти слике волиш.

Ти си још мала, ниси у школи прва, али те мати хвали, да си добра и ваљана“.

Милка узме књигу, пољуби деди руку и одма поче да листа по књизи, да види шта има у њојзи. Тако лепих слика она није још никад видела као што су биле у тој књизи. Деда за тим извади из торбе још јабука и колача и подели им. Деца одоше насамо, да уживају у добивеним поклонима.

Не знаш, ал се Влада већма заду-

био око свог атлаза ил Милка у слике. Да их мати не позва на ручак, можда би заборавили да треба ручати од силног уживања. После ручка изиђе деда-Тима у башту, да се мало прохода. Не задуго ево ти и Владе за њиме с књигом у руци.

„Каква ти је то књига у руци“ — запита га деда-Тима.

„Историја српског народа. — Ми учимо укратко историју, а ово је опширнија; хоћу дакле да је прочитам“.

„То је лепо од тебе“ — рече деда Тима, „што хоћеш, да се упознаш са историјом свога народа. У њојзи ћеш наћи, да су ти прадедови били врени јунаци и ваљани људи, проучи их добро и угледај се на њих. Па ћеш временом ваљан Србин да будеш. — Па докле си је већ прочитао?“

„Баш сам синоћ читао о Душану силном цару српском.“

„Дај да видим књигу“ — рече деда-Тима — и узевши књигу од Владе почне је разгледати.

„Разумеш ли добро ову књигу?“ — запита Владу.

„Разумем.“

Не би рекао — помисли деда у себи. Ова је књига за одрасле људе, а не за децу — и поче књигу још пажљивије разгледати. Док је он књигу разгледао, дотле је Влада отишао да дозволе и Милку у башту к деди:

Пре но што су дошли Влада и Милка у башту деда је био извадио оловку и написа о нешто у владиној историји. „Хоћу да се уверим, мислио је у себи — да ли овај дечко збиља чита ову озбиљну књигу или се само хвалише да чита, такве ствари. —

Деда се гостио код родитеља Владиних и Миличиних. Па се после три дана крене својој кући. Опрости се и изљуби се са свима и обрече им да ће им онет доћи. Али пре но што би деда-Тима дошао, у реду је да Владици

и Милицини родитељи оду најпре к њему у госте. Ђурђев дан је био крено име деда-Тимино, а онда је он радо виђао у дому своме све своје родове.

Кад је дошао Ђурђев дан, сви пођу деди у госте, само Влада мораде остати код куће зашто — ни сам није знао. То је Влади било врло тешко. Из гласа је јецао, кад су му родитељи и мала сестрица сели на кола, да иду деди у госте. Шта је скривио, да га је деда тако омрзнуо, да га не позове; јер матери је рекла да за то не може ићи, јер га деда није позвао. Читав дан је плакао; од жалости није ништа ни јео, ма да га је стрина, на којој је кућа остављена била — непрестано нуткала.

Родитељи му се нису у гостима дуго задржавали, одма сутра дан вратише се кући.

Не прође за тим ни неколико дана, кад на једанпут, ево ти деда-Тиме изненада. Дошао био неким важним послом. Сви га лепо дочекаше, само Влада застао као да деду не познаје.

„Ти се валда ердиш, соколе мој“ — запита ће га деда.

„Не ердим се“ — одговори Влада —

ал ми је жао, што и мене шкете на Ђурђев-дан позвали.

„Позвао сам те, голубе мој; али ти ниси мога позива саслушао.“

„Мати ми је рекла да ме нисте позвали.“

„Нисам? дајдер ми ону историју српског народа.“ Влада му донесе књигу.

Деда је отвори. Баш на оном месту, где се описује бој на Косову, на једној страни беху написане ове речи: „*Дођи ми о Ђурђеву у госте!*“

„Јесил ти прочитао ове речи?“ запита га деда Тима строго упрвши очи у њега.

„Нисам.“

„А зашто ниси? зато је ли, јер ову књигу ниси читао. Да си је читао, ти би нашао да те позивам. Ја сам те позвао, а ти што ниси позив мој нашао у књизи томе си сам крив. Ти си ме варао да читаш ову историју; Хтео си да се похвалиш предамном, да читаш оваке књиге. Како их читаш, ево сад се доказало. Ово нека ти буде лекција: Немој се хвалити, да си оно, што ниси?!“

У *Кувездину*. Написао Јован Ковачевић.

Даштања

I. За мању децу.

1.) (*Коњички скок*).

И	МИ	ПО	ЛИ	ДОСТ	ТЕЧИ
БРА	ДВО	ЛУ	ЛИ	С'	ТИ
СУ	ДОСТ			КО	ДРУ
РАЗ	ТИ			КАД	СУ
ГОР	ВИ	ЈЕ	ЛИ	ГО	ИХ

Васо Г. у *Пешрињи*.

2.) Ја растем у земљи, људи ме кувају и једу. Кад ми преместиш слова онда сам мушко име.

Данина Јовановић.

II За одраслије.

3.) (*Једначица*.)

Васа и Пера били су неваља-ла деца. Васа је крао оловке а — —.

Даница Јовановић.

4.) (*Једначица*.)

Један деран тукао се на ули-

ци па изгуби капу. Кад је дошао кући онда је од оца био тај — —.

5.) (Једначица).

Стана је трчала јако. За њом је трчао њен брат млађи па је викао — —.

Решења и имена оних, који реше и на време уредништву јаве, штампаће се у броју 13-ом.

РЕШЕЊА ДАШТАЊА

из броја 9-ог.

1.) ПИЛЕ ПИЈУЧЕ.

2.) (Ребус). Подрум.

3.) (Шаливо иштање.)
Лепи човек (цвет).

4. (Аришмогриф).
Горазд.—Грозд.—Зора.—Рог.
—Гора.—Дар.—Дора.

5.) Сит.—Ница.—Ситница.

Ерне Пау-
ковић, Паво
Миливојшин,
Светозар По-

лит, ученици 4. разр у Н. Саду, 2 5. — Стеван Н. Сланкаменац карловчанин, гимназиста у Н.

Саду, 1. 2. 3. 5. Стеван Гавриловић, Милош Мијатовић, Светозар Максимовић, ученици 4 разр. у Н. Саду, 2. 3. 5. — Петар Добросављевић, Бранислав Фирећаски ученици 4. разр. у Н. Саду, 2. 5. — Никола К. Милутиновић ученик 2. разр. у Панчеву 2. 3. 5. — Сима и Живко Милутиновићи, ученици 2. разр. у Панчеву, 2. 3. 5. — Мита Алексијевић ученик 4. разр. у Жабљу 2. 3. 4. 5. — Јелисавета, Милева и Анђелка Петровићеве, ученице у Загребу, 2. 3. 4. — Стеван и Мита Јанковић ученици 4. разр. у Ср. Карловци, 2. 5. — Љубица Д. Поповић ученица 1. разр. 2. 3. 5. — Даница Јовановић, ученица 1. разр. више дев. школе у Н. Саду, 1. 2. 4 5. — Дано М. Јовановић у Београду, 1. 2. 3. — Душан Поповић учен. 4. разр. у Осеку, све.

НАША ПОШТИЦА.

(29.) Гаври С. у В. Од твоје четир песме три никако за „Невен.“ Стихови су већином чисти, али има их и неправилних, које јако уво вређају. Са неке стране могло би се нешто похвалити; али боље ће бити да се још већаш, пре него што изиђеш пред широку публику на јавност.

(30.) „Освета.“ Слабачка работа; но можда ће са временом ићи боље. Али већ сада требало би да правилније српски пишеш. А и рукопис ти је алкав и нечитак.

(31.) Смрт сиротице. Ти канда много важности полажеш у ову твоју (можда прву песму), кад желиш да ти је вратимо ако у „Невен“ не примимо. То није добар знак. А песма ова заиста не досиже ону песму, која се изискује за јавност. Рукописи се (не само код нас, него код свију листова) шаљу уредништву. То би требало да ти, као велики гимназиста и без питања знаш. Тако исто је обичај да се рукописи (а нарочито ситнији) не враћају. То нека и други запамте, па да не ишту оно што је неумесно.

(32.) „Сви су људи браћа.“ Уступили смо уредништву „Јавора.“

Власник и уредник др. Ј. Јовановић. (адреса: Dr. Jov. Jovanović, Wien, Hernalser Gürtelstrasse Nr. 9.)
Издање и штампа А. Пајевића.

САДРЖАЈ: Вредна Даринка песма (са сликом.) — Докле се може дотерати марљивошћу и добрим владањем. Од Ивана Маширевића. — У споменицу. — Јастучић дететов. (С француског превео Коста Николић.) — Божија помоћ. (С немачког превео Иван Мартиновић.) — Је л' то за ме? Песма. — Лав и магарац. — Веверица и ветар, песма (са сликом.) — Ружа и лентир. — Кокош и голуб. — Пењачи на висока дрвета, (са сликом.) — Стари гуелар. Успомена из детињства — Мала Вита, песма (са сликом.) — Хвалиша. (Приповетка.) — Даштања. — Решења еаштања. — Наша поштица.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску: на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и за остале крајеве 10 динара или 5. фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године. — Сиромашнијим ђацима и свима учитељима даваћемо „Невен“ за четврт цене јефтине. Т. ј. за три фор. годишње, 1 ф. 50 новч. на по год — а за 75 новч. на три месеца. У Србији и другим земљама 7 дин. годишње, 3½ дин. на по год. — а 1 дин. и 75 пара за три месеца.

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду.